

Evaluatie Communicatieplan Platform vmbo Bouwtechniek

3 - meting 2008/2009

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Onderzoeksopzet	4
3. Leerlingenaantallen vmbo Bouwtechniek	6
4. Uitstroom naar vervolgopleidingen	9
5. Leerlingen op het vmbo	11
5.1 Peiling tweedejaars leerlingen vmbo	12
5.2 Peiling derdejaars leerlingen vmbo	16
5.3 Peiling vierdejaars leerlingen vmbo	19
6. Klanttevredenheidsonderzoek docenten en kenniscentra-medewerkers	22
6.1 Klanttevredenheidsonderzoek docenten	22
6.2 Klanttevredenheidsonderzoek kenniscentra-medewerkers	25
7. Samenvatting en conclusies	27
Bronnen	28

1. Inleiding

Op verzoek van de werkgroep Communicatie van het Platform vmbo Bouwtechniek, heeft de afdeling Marktinformatie van Fundeon dit jaar het onderzoek onder leerlingen in het vmbo met een afdeling Bouwtechniek en docenten vmbo Bouwtechniek en kenniscentra-medewerkers uitgevoerd.

Voorgaande metingen werden verricht door het bureau DataDesk. Dit jaar heeft de werkgroep ervoor gekozen het onderzoek door de afdeling Marktinformatie van kenniscentrum Fundeon te laten uitvoeren.

Om een goede vergelijking te kunnen maken met de voorgaande metingen, is ervoor gekozen dezelfde vragenlijsten voor de tweede-, derde- en vierdejaars te hanteren. Het klanttevredenheidsonderzoek is nieuw en hoefde dus niet aan te sluiten op een voorgaande versie. Dit onderzoek is digitaal afgenomen onder docenten en medewerkers kenniscentra bij de aanmelding voor de landelijke dag.

De opmaak van het rapport is enigszins gewijzigd, dit geldt met name voor de tabellen die duidelijker en overzichtelijker zijn vormgegeven. Zo is gekozen voor minder tabellen en minder data in een tabel. We hopen dat de nieuwe opmaak het leesplezier zal vergroten.

2. Onderzoeksopzet

De meting die dit jaar is verricht, is de vierde in een reeks. Het onderzoek onder tweede-, derde-, vierdejaars leerlingen van het vmbo en onder docenten is uitgevoerd in opdracht van de Werkgroep Communicatie van het Platform vmbo Bouwtechniek. Om tot een goed vergelijk te komen zijn bij de 3-meting dezelfde vragen gesteld als bij de vorige metingen aan dezelfde doelgroepen: vmbo-leerlingen van klas 2, 3 en 4 en vmbo-docenten van een lijst van 30 scholen. In de eerste plaats is het doel van het onderzoek, net als in de voorgaande drie metingen, te achterhalen waarom en hoe leerlingen tot hun studiekeuze gekomen zijn en te meten of de informatievoorziening richting vmbo-leerlingen over Bouwtechniek verbeterd is. Vooral de voorlichting over Bouwtechniek door de school en de voorlichtingsproducten van het Platform staan hierin centraal. Belangrijk daarbij is de vraag of ook het imago van de Bouwtechnieknijverheid verbeterd is en of de doorstroom naar opleiding en werk in de Bouwtechniek opleidingen stijgt c.q. gelijk blijft.

Vmbo-docenten zijn bevroegd over de uitstroompercentages van de vierdejaars vmbo leerlingen dit jaar en vorig jaar. De leerlingen uit het tweede, derde en vierde jaar vmbo zijn bevroegd over de sector ze hebben gekozen.

Nieuw bij deze meting is het klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder docenten en kenniscentra-medewerkers die zich inschreven voor de landelijke dag om inzicht te krijgen in het gebruik en de waardering van een aantal voorlichtingsproducten van het Platform te weten de posters, website, game, ouderfolder, algemene brochure, Kies Kader voorlichtingsbox, leerlingfolder en de landelijke dag en de regionale bijeenkomsten. Daarnaast is gevraagd of men informatie mist. Het doel van dit deel van het onderzoek was te achterhalen hoe de doelgroep (docenten vmbo Bouwtechniek) de producten en diensten van het Platform inhoudelijk waarderen. Het Platform wil de resultaten gebruiken om waar nodig producten en diensten bij te sturen en te verbeteren. Voor dit klanttevredenheidsonderzoek (KTO) is een vragenlijst opgesteld door Marktinformatie in samenwerking met een externe deskundige en de werkgroep Communicatie van het Platform. De docenten hebben de KTO-vragenlijst ingevuld bij de aanmelding voor de landelijke dag op 3 juni. Een goede respons is hiermee verzekerd omdat docenten zich niet aan konden melden alvorens de vragen te hebben beantwoord.

Werkwijze

De lijsten voor de vierdejaars zijn in maart uitgezet, die voor de derdejaars in mei en voor de tweedejaars in juni. De lijsten voor de vierde- en derdejaars zijn verstuurd, de tweedejaars vragenlijsten zijn verspreid via de regiocoördinatoren onder hun leerlingen en de doorstroomformulieren vmbo-docenten zijn door het Secretariaat van het Platform verstuurd en ingenomen op de landelijke dag van 3 juni. Eind juni zijn de resultaten van het KTO onder docenten en medewerkers kenniscentra aangeleverd. Marktinformatie heeft alle vragenlijsten gecodeerd in het statistisch programma SPSS waarna de analyses zijn gemaakt.

Per vragenlijst reageerden ongeveer tien scholen. Om de representativiteit van het onderzoek te waarborgen, is het van belang dat dit aantal niet verder achteruit loopt. Het kan geen kwaad de lijst met te bevroegen vmbo-scholen nogmaals tegen het licht te houden en de scholen opnieuw te benaderen of men medewerking wil verlenen aan de enquêtes en te controleren of de adresgegevens nog correct zijn. Het Platform zou een actie uit kunnen zetten op de regionale bijeenkomsten in het najaar van 2009. De doorstroomformulieren vmbo-docenten zijn in ruime mate aangeleverd, alleen valt hierbij op dat de vragen (schema) niet altijd goed geïnterpreteerd is. Ook bij de vragenlijsten voor de leerlingen valt op dat sommige deelvragen nauwelijks worden beantwoord. In beide gevallen geldt dat de opmaak van de formulieren niet altijd even helder en logisch is. Ook dit is iets waar voor een

volgende ronde naar gekeken zou kunnen worden. De inhoud van de vragen moet in verband met de vergelijking met de voorgaande metingen overeind blijven, maar het is wenselijk de opmaak logischer en daarmee duidelijker te maken.

De opmaak van het rapport is dit jaar veranderd. Dit heeft vooral te maken met de opmaak van de tabellen die nu strakker en eenduidiger is. Om de duidelijkheid te bevorderen is er dit jaar voor gekozen minder informatie in een tabel te weer te geven. De tabellen zijn ingekort door alleen te rapporteren over de laatste vier jaar, de start van de metingen in 2005. daarnaast zijn er veel minder tabellen gebruikt.

3. Leerlingenaantallen vmbo Bouwtechniek

Jaarlijks telt het Cfi het aantal leerlingen dat in Nederland bekostigd onderwijs volgt. De teldatum is ieder jaar op 1 oktober, de laatste op 1 oktober 2008. In tabel 3.1 is de ontwikkeling te zien van het aantal leerlingen in het vmbo en in Bouwtechniek sinds de 0-meting in 2005.

Tabel 3.1 Overzicht aantal leerlingen over alle sectoren vmbo

Overzicht sectoren	2005	2006	2007	2008	mut 2007-2008
Techniek (incl. BT)	41.258	40.841	37.465	34.326	-8%
<i>waarvan BT</i>	<i>11.666</i>	<i>12.171</i>	<i>10.685</i>	<i>9.919</i>	<i>-7%</i>
Economie	41.058	39.359	36.031	29.306	-19%
Zorg en welzijn	45.425	44.607	40.727	37.219	-9%
LandBouwtechniek	18.220	18.379	18.391	18.118	-1%
Combinatiesector	----	----	5.584	11.453	105%
Totaal	145.961	143.186	138.198	130.422	-6%

Bron: Cfi

Ten opzichte van 2007 is het aantal leerlingen landelijk in de Bouwtechniek met 7 procent afgenomen. Niet alleen het aantal Bouwtechniekleerlingen daalt, de sector techniek in zijn algemeenheid daalt met 8 procent en zorg&welzijn met 9 procent en economie doet het met een daling van 19 procent nog slechter, alleen de nieuwe combinatiesector, een intersectoraal programma, laat een forse stijging zien. In de combinatiesector kunnen nog potentiële Bouwtechniekleerlingen zitten omdat deze sector bijvoorbeeld techniek en zorg combineert of techniek en economie.

Het totaal aantal leerlingen blijft echter afnemen met 6 procent. Dit verschilt niet veel van de afname van de Bouwtechniek leerlingen. De conclusie is dan ook dat het aanbod van vmbo-leerlingen afneemt, maar dit geldt voor het gehele voortgezet onderwijs. Volgens het CBS is in 2007/08 het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs voor het eerst in tien jaar gedaald.

De leerlingen Bouwtechniek volgen verschillende leerwegen zoals uit tabel 3.2 blijkt. Het zal geen verbazing wekken dat de meeste deelnemers zich bevinden in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. De gemengde leerweg en de theoretische leerweg zijn te vergelijken met de vroegere mavo. Relatief nieuw is de assistent in opleiding. De opleiding assistent deed zich al voor in het mbo, niveau 1. Op veel plaatsen wordt ten behoeve van leerlingen die in de aansluitingsfase vmbo – mbo de boot dreigen te missen een zogenaamd AKA-traject (arbeidsmarktgekwalificeerde assistent) aangeboden. Dit traject kan een extra leerroute zijn voor leerlingen die het mbo niet zullen bereiken via de standaardroute met een vmbo-diploma. Zij dreigen 'voortijdig schoolverlater' te worden. Het mbo kan dit traject geheel zelfstandig aanbieden, maar in veel gevallen werken vmbo en mbo samen om leerlingen deze extra mogelijkheid te bieden. Vmbo en mbo werken samen om deze leerlingen 'binnen boord' te houden en perspectief te bieden voor de overstap naar kwalificerend mbo¹.

Uit tabel 3.2 blijkt eveneens dat alle leerwegen afnemen evenals het totaal aantal leerlingen in Bouwtechniek. De afdeling Techniekbreed is buiten beschouwing gelaten, omdat dit zowel Bouwtechniek als bijvoorbeeld elektra kan omvatten. Dit neemt echter niet weg dat het totaal aantal vmbo'ers, zie tabel 3.1 afneemt.

¹ <http://www.durvendelendoen.nl/vragen/VMBO-MBO-Arbeidsmarktgekwalificeerd-Assistent-AKA>

Tabel 3.2 Het aantal leerlingen binnen de sector Bouwtechniek derde en vierde leerjaar

Aantal leerlingen door de jaren heen 3e + 4e leerjaar samen					Mut % 2008
Omschrijving afdeling	Type leerweg	2006	2007	2008	
vmbo Bouwbreed (ISP)	Assistent Opleiding	1	3	2	-33%
	Basisgerichte leerweg	840	728	731	0%
	Gemengde leerweg	705	446	368	-17%
	Kaderberoepsgerichte leerweg	963	861	863	0%
vmbo Bouwtechniek	Leerwerktraject	38	62	46	-26%
	Assistent Opleiding	108	115	108	-6%
	Basisgerichte leerweg	5.170	4.423	4.041	-9%
	Gemengde leerweg	567	460	369	-20%
	Kaderberoepsgerichte leerweg	3.459	3.318	3.171	-4%
	Leerwerktraject	320	269	220	-18%
Totaal		12.171	10.685	9.919	-7%

Bron: Cfi

In het vorige rapport de 2-meting is deze tabel als tabel 2.6. in die tabel is Intrasectoraal opgenomen als zijnde een leerweg. Dat is echter niet correct, want Intrasectoraal is in feite een afdeling zoals Bouwtechniek dat ook is. In bovenstaande tabel 3.2 is dit gecorrigeerd door de afdeling vmbo Bouwbreed op te nemen dat een intrasectorale afdeling binnen de Bouwtechniek is. De tabel begint pas in 2006 omdat van het Cfi geen cijfers uit eerdere jaren beschikbaar waren en de cijfers uit de oude tabel 2.6 niet meer vergelijkbaar zijn. In de laatste kolom mut % 2008 is de procentuele verandering in 2008 ten opzichte van 2007 weergegeven.

Omvang van afdelingen Bouwtechniek

Door de jaren heen is een gestage afname zichtbaar van het aantal afdelingen Bouwtechniek en Bouwbreed (n) aan vmbo-scholen. In 2009 stabiliseert het aantal op 207 volgens cijfers van het Cfi.

Tabel 3.3 Omvang afdeling Bouwtechniek

Aantal leerlingen	2005	2006	2007	2008
1 - 25 lln	23%	32%	26%	28%
26 - 50 lln	45%	47%	36%	32%
51 - 75 lln	16%	14%	26%	28%
76 – 100 lln	7%	4%	6%	5%
100 lln en meer	8%	3%	6%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%
n=aantal scholen	(n=232)	(n=227)	(n=220)	(n=206)

Bron: Cfi

Verder valt over tabel 3.3 op te merken dat de afdelingen met 26 – 50 leerlingen fors afneemt en dat de afdelingen met 51 – 75 leerlingen duidelijk in de lift zitten. De afdelingen worden dus groter terwijl het aantal afdelingen afneemt. In 2009 loopt het aantal scholen dat Bouwtechniek of Bouwbreed aanbiedt niet verder afneemt, maar dat de aantallen leerlingen per afdeling kleiner wordt. De afdelingen bestaan dan nog uit 25 leerlingen of minder.

Conclusie

In het algemeen kan worden gesteld dat het aantal leerlingen dat vmbo-onderwijs volgt, afneemt en dat het aantal leerlingen dat Bouwtechniek volgt, eveneens terug loopt. Wel is een trend waarneembaar dat leerlingen steeds meer richting de combinatiesectoren (intersectorale programma's) zoals Techniek&Dienstverlening of Technologie&Commercie gaan. Dit betekent dat leerlingen steeds minder vaak op jonge leeftijd de keuze voor een bepaald beroep en sector maken. Ook speelt hierbij het aanbod van de onderwijsinstelling een rol die de leerling zoveel mogelijk maatwerk wil bieden. Dit zien we niet alleen gebeuren in het vmbo, maar ook in het mbo waar de scholen toe willen naar domeinopleidingen in de eerste fase van de bol leerweg. Dit om het aantal switchers terug te dringen wat veel administratieve rompslomp geeft. Een domein bestaat uit een aantal kwalificatiedossiers die vakinhoudelijk verwant zijn.

4. Uitstroom naar vervolgoedingen

In dit hoofdstuk gaan we in op de (verwachte) uitstroom van de vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek. Scholen die lid zijn van het Platform hebben een uitstroomformulier toegezonden gekregen. In een enkel geval is het formulier nagestuurd. Op het formulier geven de docenten de *gerealiseerde* uitstroom aan van leerlingen van het cohort 2007/2008 en een *verwachte* uitstroom voor cohort 2008/2009.

Er zijn 81 formulieren ingeleverd waarvan er een zestal niet of niet volledig zijn ingevuld. We gaan hier dus uit van 75 volledig ingevulde formulieren. In tabel 4.1 zien we dan dat van de gerealiseerde uitstroom van 2007/2008 76 procent voor een vervolgoeding binnen de Bouwtechniek heeft gekozen. In tabel 4.2 is te zien naar welke vervolgoeding (leerweg) de leerlingen hun weg vervolgen.

Tabel 4.1 Uitstroompercentage vierdejaars vmbo Bouwtechniek cohorten 2005/2006 t/m 2009

In procenten	2006	2007	2008	2009*
vervolgoeding binnen Bouwtechniek ¹	74	81	76	78
werk binnen Bouwtechniek	9	4	1	0
vervolgoeding buiten Bouwtechniek	14	9	13	15
werk buiten Bouwtechniek	1	3	5	4
onbekend	2	3	5	3
Totaal	100	100	100	100

Bron: Rapport 2-meting en 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

* Verwachte uitstroomrichting

Kijkend naar de verwachte uitstroom 2008 en de werkelijke, blijkt dat uiteindelijk minder leerlingen voor werk in de Bouwtechniek hebben gekozen (prognose 4%) en er meer buiten de Bouwtechniek zijn gaan werken (prognose 1%).

Vorig jaar nog gaven docenten in hun verwachting aan dat 82 procent voor een vervolgoeding binnen de Bouwtechniek zou kiezen. Uiteindelijk is dat 76 procent geworden daarvan hebben er uiteindelijk vijf procent minder voor de bbl gekozen dan was verwacht.

Tabel 4.2 Uitstroompercentage naar vervolgoeding binnen de Bouwtechniek¹

In procenten	2006	2007	2008	2009*
bbl	67	71	69	67
bol	27	23	24	25
onbekend	6	6	7	8
Totaal	100	100	100	100

Bron: Rapport 2-meting en 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

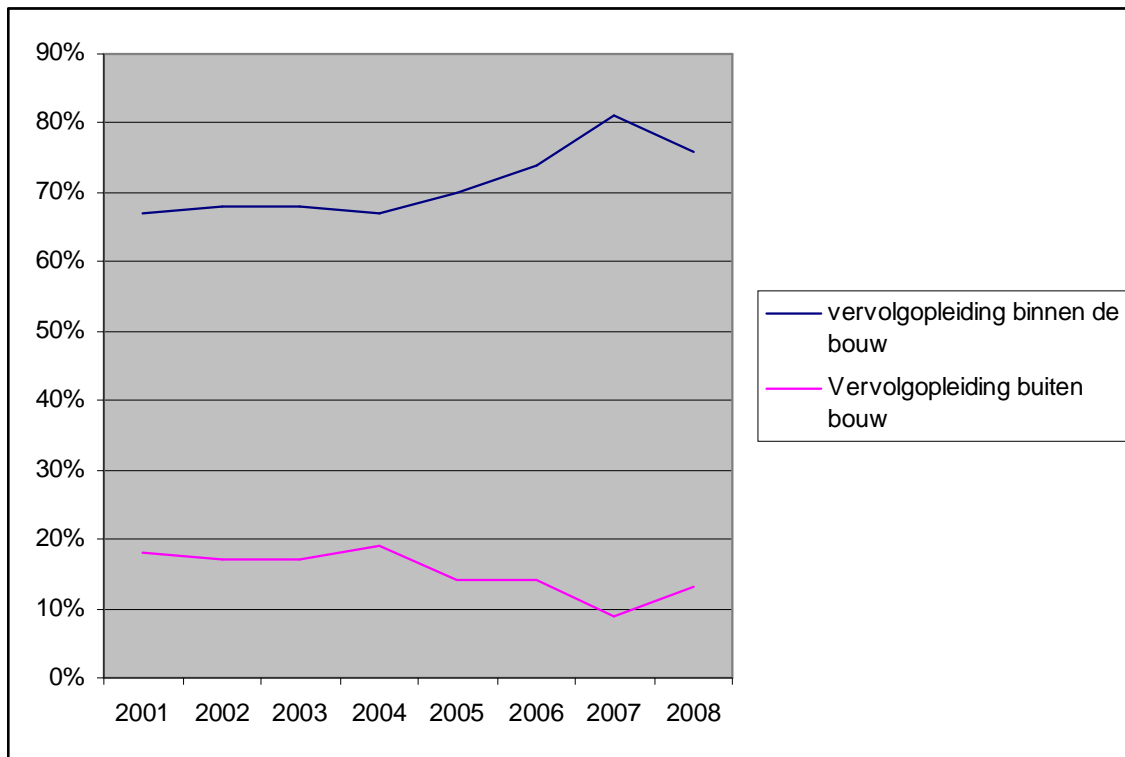
* Verwachte uitstroomrichting

Van degenen die voor een vervolgoeding binnen de Bouwtechniek kiezen, kan worden gesteld dat de verhouding bol-bbl niet drastisch wijzigt. In 2007 kozen leerlingen iets meer voor de bbl, in 2008 iets meer voor de bol. De verwachting is dat in 2009 de bol zal stijgen, deze stijging kan in de praktijk forser blijken te zijn dan voor de zomer werd aangenomen. We zien dit vaker gebeuren in economisch slechte tijden. Opleidingsbedrijven nemen leerlingen eerder in de bol dan in de bbl aan omdat er minder werk is en bedrijven voor een bbl'er loon moeten betalen terwijl voor een bol'er met een stagevergoeding kan worden volstaan. Of dit bewaarheid wordt, moet uit de volgende meting in 2009 blijken.

Conclusie

We kunnen stellen dat nog steeds het overgrote deel van de leerlingen voor een vervolgopleiding in de Bouwtechniek kiest. Het aandeel dat kiest voor een bbl-leerweg neemt licht af zoals ook is te zien in grafiek 1 dat steeds meer leerlingen voor een opleiding buiten de Bouwtechniek kiezen. Het is belangrijk op te merken dat de cijfers van de uitstroom van 2008 nog van voor de crisis zijn. Die kan hier dus nog niet van op invloed zijn. Het lijkt erop dat leerlingen hun eerste keuze later bijstellen.

Grafiek 1 uitstroom naar vervolgopleiding leerlingen Bouwtechniek

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

5. Leerlingen op het vmbo

Het doel van het Platform vmbo Bouwtechniek is de positie van het Bouwtechniek onderwijs in het vmbo te versterken en de kwaliteit van het Bouwtechniek onderwijs te verbeteren. Dat laatste wil het Platform bereiken door het geven van voorlichting en het maken van voorlichtingsproducten en door de deskundigheid van docenten te bevorderen. Om te meten of de voorlichtingsproducten voldoende aanslaan om het doel te bereiken, een grotere instroom in Bouwtechniek, bevraagt het Platform jaarlijks tweede-, derde- en vierdejaars leerlingen over de invloed van de voorlichting over Bouwtechniek op de sector/richtingkeuze. De vierdejaars worden als eerste bevraagd in maart, de derdejaars volgen in mei en de tweedejaars in juni. Deze spreiding heeft alles te maken met de momenten waarop leerlingen examen doen en ook de momenten waarop de leerlingen een keuze maken voor een richting of sector. De vragenlijsten voor de vierde- en derdejaars zijn naar 30 scholen gestuurd net als de voorgaande jaren. De vragenlijst voor het tweede jaar zijn aan de regiocoördinatoren meegegeven, dit zijn er in totaal vijf in 2009.

Vmbo volgens het jaarboek onderwijs 2009

“Van de leerlingen die in 2006/07 in een eindexamenklas van het vmbo zaten, stroomde het merendeel het jaar daarna door naar het mbo. Van diegenen die hun diploma niet haalden, was dit bijna de helft. Deze laatste groep kwam vooral vanuit de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. Van de niet-geslaagde vmbo'ers in de gemengde en theoretische leerweg deed de helft het jaar nog een keer over. Van de niet-geslaagde vmbo'ers in de beroepsgerichte leerwegen bleef echter maar 18 procent in het voortgezet onderwijs om alsnog een vmbo-diploma te behalen. In de beroepsgerichte leerwegen was de uitstroom uit het (bekostigd) onderwijs voor de ongediplomeerde leerlingen vrij hoog (20 procent). In de gemengde en theoretische leerweg lag dit percentage veel lager (8 procent). Leerlingen die in 2006/07 een vmbo-diploma behaalden, bleven voor het grootste deel onderwijs volgen. Van de geslaagden in de beroepsgerichte leerwegen verliet 7 procent het (bekostigd) onderwijs. Van de geslaagden in de gemengde en theoretische leerweg was dit 4 procent. Bijna driekwart van de leerlingen met een beroepsgericht vmbo-diploma koos voor een vervolgopleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) van het mbo, terwijl 19 procent de leer-werkvariant (bbl) koos. Werkend leren is vooral populair bij autochtone jongens. Bijna drie van de tien jongens en een bijna een kwart van de autochtonen met een beroepsgericht vmbo-diploma koos voor deze leerweg. Van de niet-westerse allochtonen was dit slechts 4 procent. Gediplomeerden in de gemengde en theoretische leerweg kozen maar heel weinig voor de bbl (4 procent). Van hen ging bijna driekwart naar de bol en 19 procent naar de havo. Niet-westers allochtone leerlingen stroomden vaker door naar de havo dan autochtone leerlingen (respectievelijk 24 en 18 procent).

In 2006/07 waren de kandidaten die examen deden voor de kaderberoeps- en basisberoepsgerichte leerweg in het vmbo het meest succesvol. Van hen slaagde 95 procent. Binnen het vmbo bleven de eindexamenkandidaten in de twee andere leerwegen daar nauwelijks bij achter. Zowel in de theoretische als gemengde leerweg behaalde 94 procent een diploma. Met een slagingspercentage van 89 vielen de havisten enigszins uit de toon, want van de vwo'ers slaagde 92 procent. Bij alle onderwijssoorten in het voortgezet onderwijs slagen jongens bijna even vaak voor het eindexamen als meisjes. Daarentegen is het slagingspercentage van autochtone eindexamenkandidaten duidelijk hoger dan dat van niet-westers allochtone eindexamenkandidaten. De westerse allochtonen scoren daarentegen niet veel lager dan de autochtonen. Bij de niet-westerse allochtonen zijn de eindexamenkandidaten van Antilliaanse of Arubaanse herkomst bij de meeste onderwijssoorten het meest succesvol. In 2006/07 scoorden zij weliswaar steeds lager dan de autochtone kandidaten, maar deden zij het wel veel beter dan degenen die van Turkse herkomst zijn. Vooral bij de havo liepen de slagingspercentages van deze twee groepen ver uiteen.”

5.1 Peiling tweedejaars leerlingen vmbo

Sectorkeuze

Volgens het Jaarboek in cijfers 2009 van het CBS, kiezen bijna drie op de tien vmbo'ers voor de sector zorg en welzijn. De vmbo'ers kunnen in het derde en vierde leerjaar van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg kiezen uit de vier sectoren: landbouwtechniek, techniek, economie en zorg en welzijn. Op enkele scholen is het ook mogelijk om voor een combinatie van deze sectoren te kiezen. De leerlingen van de gemengde leerweg kiezen ook uit deze sectoren, maar dat geldt maar voor één vak. Binnen de leerjaren 3 en 4 van het vmbo (inclusief het lwoo) trok in 2007/'08 de sector zorg en welzijn de meeste leerlingen. Bijna 30 procent van de vmbo'ers koos voor deze sector. Op enige afstand volgen de sectoren techniek en economie, met een aandeel van respectievelijk 27 en 26 procent. Slechts één op de acht leerlingen volgde een vmbo-opleiding in de sector landbouwtechniek. Het aandeel vmbo'ers dat voor een combinatie van twee sectoren koos, bleef beperkt tot 4 procent. In vergelijking met het schooljaar 2000/'01 is de belangstelling voor de sector techniek afgenomen. Het aandeel van de sector zorg en welzijn is daarentegen gestegen.²

In de maand april maken leerlingen in het tweede jaar een voorlopige keuze voor een leerweg, een bepaalde sector en richting. Aan het einde van het schooljaar, in de maand juni, kiest men definitief. Doordat de vragenlijst in juni is ingevuld kon naar de definitieve keuze worden gevraagd. Van de tweedejaars vragenlijsten die door de regiocoördinatoren op hun scholen zijn uitgedeeld, hebben wij er exact honderd retour gekregen. Dit is aanmerkelijk minder dan vorig jaar (194) en het jaar daarvoor (216). De respons is daarmee duidelijk afgenomen, maar het aantal is nog voldoende om uitspraken over te kunnen doen. Als echter de afname van de respons in hetzelfde tempo door gaat, komt de betrouwbaarheid van het onderzoek wel onder druk te staan.

Van alle ondervraagde leerlingen op een vmbo met een afdeling Bouwtechniek gaat 37 procent een kaderberoepsgerichte leerweg volgen, dit was vorig jaar nog 51 procent. Voor de basisberoepsgerichte leerweg kiest 55 procent, terwijl dat vorig jaar 38 procent betrof maar het jaar daarvoor 57 procent.

Tabel 5.1 sectorkeuze tweedejaars naar geslacht en taalgebied

Gekozen sector einde 2e jaar	jongen	meisje	Nederlands	andere taal	Nederlands en andere taal
techniek	64%	3%	39%	53%	38%
zorg en welzijn	16%	67%	36%	35%	25%
economie	19%	22%	20%	12%	38%
landBouwtechniek	2%	8%	6%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

De keuze van jongens voor techniek t.o.v. vorig jaar is fors afgenomen, van 81 naar 64 procent nu. Jongens kiezen nu meer voor zorg&welzijn (was 6%) en economie (was 13%). Meisjes daarentegen kiezen minder voor zorg&welzijn, maar duidelijk meer voor landbouw (was vorig jaar nog 0%). De cijfers van het gehele vmbo over de verdeling van jongens en meisjes over de sectoren kan afwijken zoals ook blijkt uit de cijfers van vorig jaar. We zien dan dat uit het onderzoek 22 procent van de meisjes voor economie kozen terwijl dat volgens Cfi 29 procent was van de totale meisjespopulatie op het vmbo. Op scholen met een Bouwtechniek afdeling kozen meisjes minder vaak voor techniek (3%) terwijl dit landelijk zes procent was. Bij zorg&welzijn was de afwijking minimaal. Dit jaar zien we

² Jaarboek Onderwijs in cijfers 2009

voor het eerst dat landbouw in de enquête wordt meegenomen. Meteen spreekt acht procent van de meisjes hiervoor hun voorkeur uit. Jongens uit het onderzoek lijken nauwelijks geïnteresseerd. Conclusies over het taalgebied moeten met de nodige slagen om de arm worden getrokken. Veel Friese vmbo'ers geven namelijk aan een andere taal dan het Nederlands thuis te spreken dan wel Nederlands en een andere taal. Uit bovenstaande tabel mag op grond van het onderzoek dus niet worden geconcludeerd dat de groep anderstaligen uitsluitend uit allochtonen bestaat.

De leerlingen die voor techniek kozen, is eveneens gevraagd of zij voor Bouwtechniek dan wel een andere richting hebben gekozen. Van de veertig leerlingen die aangegeven hebben voor techniek te kiezen, hebben slechts 27 de vraag wel en 13 de vraag niet beantwoord. Zestien van de 27 geven aan ook voor Bouwtechniek te kiezen. Wat neerkomt op bijna 60 procent van de leerlingen die voor techniek hebben gekozen en zestien procent van alle respondenten. In vergelijking met vorig jaar is het percentage tweedejaars dat kiest voor Bouwtechniek toegenomen.

In de enquête is net als voorgaande jaren gevraagd naar de *reden* om voor een bepaalde sector te kiezen. De voornaamste redenen zijn hieronder op een rij gezet naar belangrijkheid.

Tabel 5.2 Reden voor sectorkeuze alle sectoren

Waarom heb je deze sector gekozen?	Totaal in %
Gewoon interesse in deze richting	55%
Paste beste bij mij, ben ik goed in	50%
Heb familie die in deze sector werkt	23%
Goede kans op werk	16%
Zal mij er verder in kunnen ontwikkelen	16%
Gesprekken ouders/verzorg. kennissen	5%
Voorlichting afgelopen twee jaar	4%
Gesprekken medeleerlingen/ vriend(in)	3%
Gesprekken docent/ mentor	3%
Voorlichting tijdens basisschool	2%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Bovenstaande tabel is representatief voor alle sectoren omdat alle sectoren eenzelfde beeld laten zien. Er zijn een paar percentages die opvallen. Zo geeft van de ondervraagden 23 procent aan voor een sector te kiezen omdat de familie daarin werkt. Bij de leerlingen van Bouwtechniek ligt dit percentage op 30 procent. Bovendien geven die laatste leerlingen aan nooit zich te laten beïnvloeden in hun keuze door ouders/kennissen of door de voorlichting op de basisschool. De persoonlijke interesse en de verwachting er goed in te zijn/leuk te vinden zijn voor alle leerlingen de voornaamste reden om voor een bepaalde sector te kiezen.

Bij navraag blijkt 72 procent deze keuze al te hebben gemaakt aan het begin van de opleiding. Negen procent zegt het niet meer te weten en 19 procent is tussentijds van mening veranderd. Van die 19 procent zegt een vijfde aanvankelijk voor zorg&welzijn te hebben gekozen. Ook geeft nog eens ruim een vijfde aan dat Techniek de eerste keuze was. Voor iets minder dan de helft van de leerlingen (42%) heeft voor deze school gekozen omdat er een afdeling Bouwtechniek was. Voor een kleine zestig procent werd de keuze voor de school daar dus niet door beïnvloed. 33 procent van de leerlingen heeft overwogen voor Bouwtechniek te kiezen, uiteindelijk zag tien procent af van die keuze. Op de vraag waarom de leerling afzag van Bouwtechniek, valt moeilijk een duidelijk antwoord te geven omdat hier zeer uiteenlopend op gereageerd is. De meeste antwoorden zijn te clusteren onder de kop 'niet leuk, houd niet van techniek' of grotere voorkeur voor installatie/ metaal. Daarnaast

gaven sommige leerlingen aan meer interesse voor economie te hebben. Een vijfde van de ondervraagden geeft aan bijna geen voorlichting over de richting Bouwtechniek te hebben gehad. Ruim 62 procent geeft echter aan ruim tot voldoende voorlichting over Bouwtechniek te hebben gehad.

Van de ondervraagde leerlingen geeft 73 procent aan de afgelopen twee jaar praktische sectororiëntatie te hebben gehad. Bijna 36 procent heeft ook PSO voor Bouwtechniek gevolgd. Van de 36 leerlingen die PSO hebben gevolgd, zeggen 30 leerlingen geen gebruik te maken van www.Bouwtechniekberoepen.nl en 25 geen gebruik te maken van doe-opdrachten in de PSO-map. Op de vraag of de leerlingen de afgelopen twee jaar nog andersoortige voorlichting over werken en leren in de Bouwtechniek hebben ontvangen, geeft minder dan een kwart aan de folder Kies Bouwtechniek te hebben ontvangen, 37 procent geeft aan dat de docent een of meer lessen aan Bouwtechniek heeft besteed en nog eens zeven procent geeft aan op een andere manier voorlichting te hebben gehad. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat leerlingen een opleidingsbedrijf hebben bezocht.

Voorlichtingsproducten

Van de ondervraagde leerlingen geeft 15 procent aan de poster Spectaculaire Bouwtechniek te kennen. De leerlingen zijn gevraagd een rapportcijfer te geven waarop 14 procent een 7 gaf en eveneens 14 procent een 8, twee leerlingen gaven een negen. Gemiddeld genomen geeft 57 procent een 7 of lager, maar dit wordt veroorzaakt doordat leerlingen die de poster niet kennen toch een (zeer laag) rapportcijfer geven. Omdat er slechts 21 leerlingen een cijfer hebben gegeven, gaat het gemiddelde snel naar beneden. We kunnen dus stellen dat de leerlingen die de poster kennen, die hoog waarderen. Van de leerlingen blijkt 13 procent de website www.vmbo-Bouwtechniek.nl te kennen. Een kwart van de ondervraagden geeft een 7 als rapportcijfer, maar ook 12 procent geeft een 3 en nog eens 12 procent geeft een 8 tot een 10! Hier valt op dat de waardering enorm uit elkaar ligt. Het kan zijn dat de website niet iedereen aanspreekt of niet door de gehele doelgroep wordt begrepen. De game Spectaculaire Bouwtechniek is bekend bij zes procent van de ondervraagde leerlingen. Ook hier valt weer op dat meer leerlingen een rapportcijfer geven dan die aangeven het product te kennen. Sommige leerlingen geven een laag cijfer terwijl zij het product niet zeggen te kennen. Als we de uitkomsten hierop corrigeren, blijkt tweederde van de leerlingen de game met een acht of hoger te waarderen. Maar nogmaals: het gaat hier om kleine aantallen, want de bekendheid is niet groot. Ook de vraag wat de ouders vonden van de ouderfolder Bouwtechniek werd door 60 procent van de leerlingen niet beantwoord. Slechts 6 procent gaf aan de folder te kennen. Gezien de (onlogische) manier van beantwoording, lijkt het erop dat de leerlingen de vragenlijsten niet goed hebben begrepen dan wel hebben gelezen. Een betere opmaak bij een volgende meting kan dit euvel ondervangen.

Op de vraag of de leerlingen iets hadden aan de voorlichting over Bouwtechniek geeft 43 procent aan veel tot heel veel hier aan hebben gehad en 41 procent niets tot weinig. De rest heeft geen voorlichting ontvangen. De meningen zijn dus duidelijk verdeeld. Op de vraag waarom de ondervraagden er niets aan hebben gehad blijkt dat zij geen interesse in Bouwtechniek hebben en veelal een andere richting kiezen. De voorlichting over Bouwtechniek wordt positief gewaardeerd. Tweederde geeft een zes of hoger, een kwart geeft hoger dan een 7,5. Op de vraag wat er beter kan aan de voorlichting over Bouwtechniek, geeft ruim 90 procent aan dat de voorlichting niet eerder hoeft plaats te vinden. Wel is er behoefte aan meer voorlichting over de beroepen en over werken in de Bouwtechniek. De ondervraagden zijn gevraagd naar de waardering van werken en leren in de Bouwtechniek nu en twee jaar geleden. Leerlingen denken voor 34 procent positief tot zeer positief over Bouwtechniek, 44 procent is neutraal en 21 procent negatief. Twee jaar daarvoor was eveneens 34 procent positief tot zeer positief en 45 procent neutraal, 19 procent was negatief. We zien dat er dus nauwelijks verschuiving optreedt in de tijd.

Stellingen

In het onderzoek zijn ook een aantal stellingen neergelegd waar de leerlingen op konden reageren. De scores zijn hieronder weergegeven.

Tabel 5.3 Stellingen Bouwtechniek

Stellingen	in procenten				Totaal
	helemaal eens	eens	oneens	helemaal oneens	
BT niks voor meisjes	18	25	33	23	100
goed geld verdienen BT	30	51	18	1	100
BT past best bij mij	18	14	23	44	100
werk BT is interessant	20	31	28	20	100
kan in BT doorleren	19	33	34	14	100
weet niks beters	7	17	44	32	100
BT is uitdagend	20	30	35	15	100
weet niet wat ik wil worden	7	22	25	46	100
ouders dat BT beste past	19	17	22	43	100

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

De ondervraagde leerlingen verwachten met Bouwtechniek een goede boterham te kunnen verdienen en een redelijk uitdagende baan te krijgen. Ze laten zich weinig door ouders beïnvloeden, maar vinden gek genoeg niet dat de richting erg goed bij hun past. Gevraagd naar wat de positieve en negatieve punten van Bouwtechniek zijn komt naar voren als positieve punten: een goed salaris, het werken in een team, buiten werken, niet saai en niet eenzijdig. Negatief vindt men: weinig verschillende beroepen, geen goede loopbaan mogelijkheden, geen dynamische wereld, niet afwisselend, weinig creatief, nodige vakkennis en werk is niet zichtbaar. Leerlingen vinden het geen bezwaar dat het werk koud en zwaar kan zijn, vinden niet dat het ouderwets is en dat het werk vaak ver weg is. Gekeken naar het geslacht kunnen we concluderen dat meisjes minder denken dat er een goed salaris valt te verdienen, meisjes zien duidelijk minder goede loopbaan mogelijkheden, hebben meer moeite met buiten werk en zien het als minder afwisselend en verwachten dat het meer een mannenwereld is dan de jongens, vinden het saaier, eenzijdiger en gevaarlijker. Op zich zijn deze uitkomsten niet verrassend gezien het lage aantal vrouwen werkzaam in de Bouwtechniek.

Het logo blijkt nog niet erg bekend want 57 procent geeft aan het nog niet eerder te hebben gezien. Van de ondervraagden was een kleine 60 procent 14 jaar, een kwart 15 jaar. De verhouding jongens/meisjes lag op 62 / 38 procent. Zoals eerder gezegd hebben we met het gegeven spreektaal niets gedaan omdat hieruit niet te herleiden is of ondervraagden allochtoon dan wel autochtoon zijn aangezien bij andere taal ook Fries invullen of een dialect.

Conclusies

De keuze van jongens voor techniek neemt af, maar is afgelopen jaar voor Bouwtechniek toegenomen. Veelal maken leerlingen de keuze voor Bouwtechniek al aan het begin van het vmbo. Die keuze wordt vooral bepaald door de eigen interesse, er goed in zijn en familie die in de sector werkzaam is. Gesprekken met ouders en docenten zijn nauwelijks van invloed. Wel zijn de ouders van invloed als zij zelf werkzaam zijn in de sector (familie). Jongens hebben een positiever beeld dan meisjes van Bouwtechniek. Dit is niet verrassend, maar helaas ook niet behulpzaam bij het streven naar meer vrouwen in de Bouwtechniek. Wat op valt is dat de voorlichtingsproducten zo slecht bekend zijn bij de leerlingen. Ook de moderne uitingen (game, website) kent men niet. Dit kan ook te maken hebben met de opmaak van de vragenlijsten die niet altijd even logisch is.

5.2 Peiling derdejaars leerlingen vmbo

Derdejaars leerlingen hebben er inmiddels een jaar Bouwtechniek op zitten. Hoe dachten deze leerlingen bij de start van de opleiding over Bouwtechniek en is dat beeld in de loop van drie jaar veranderd? En welke toekomstplannen heeft men na afronding van de studie?

Sectorkeuze

Dit jaar zijn 236 ingevulde formulieren retour ontvangen van de 30 scholen die benaderd zijn. Dat is meer dan vorig jaar toen er 176 formulieren zijn geretourneerd. Allereerst zijn de leerlingen gevraagd naar of ze de keuze voor Bouwtechniek al in het eerste jaar hadden gemaakt. Hieruit blijkt dat 70 procent van de ondervraagden hun keuze voor Bouwtechniek reeds in het eerste jaar heeft gemaakt. Ongeveer een kwart heeft pas later de keuze bepaald. Het overgrote deel die aanvankelijk een andere keus had gemaakt, deed dat voor een andere richting in de techniek en niet zozeer voor de sectoren zorg&welzijn, economie of landBouwtechniek.

In onderstaande tabel worden de derdejaars gevraagd naar de reden voor Bouwtechniek in het tweede jaar.

Tabel 5.4 Keuze van derdejaars in het tweede jaar voor Bouwtechniek nu en vorig jaar

Sectorkeuze	nu	vorig jaar
Gewoon interesse in deze richting	65%	60%
Paste beste bij mij, ben ik goed in	33%	26%
Heb familie die in deze sector werkt	29%	37%
Zal mij er verder in kunnen ontwikkelen	21%	23%
Goede kans op werk	20%	23%
Gesprekken ouders/verzorg. kennissen	12%	20%
Voorlichting afgelopen drie jaar	6%	15%
Gesprekken medeleerlingen/ vriend(in)	5%	6%
Voorlichting tijdens basisschool	2%	6%
Gesprekken docent/ mentor	1%	5%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

De uitkomsten wijken iets af van de tweedejaars die deze vraag ook gesteld is. Tweedejaars kiezen voor 55 procent voor interesse, 50 procent voor past bij mij/goed in en 23 procent vanwege familie in de sector. Het verschil met vorig jaar is in de tabel te zien. Interesse is nog steeds de belangrijkste drijfveer gevolgd door past bij mij/goed in. Deze twee argumenten zijn wel toegenomen, terwijl de invloed van familie, ouders en de kans op werk en het verder kunnen ontwikkelen minder vaak genoemd worden. Op de vraag of de leerlingen verder willen in de Bouwtechniek na het behalen van het diploma zegt 42 procent dat zeker te zullen doen, 20 procent waarschijnlijk, ruim een kwart twijfelt nog en tien procent zegt dat zeker niet te doen.

In onderstaande tabel wordt de keuze van de derdejaars leerlingen in het vierde jaar duidelijk gemaakt. Zowel uitkomsten van nu als van vorig jaar zijn zichtbaar.

Nieuw is de opleiding Infra die afgelopen jaar als een uitstroomrichting aan een beperkt aantal scholen is gestart als pilot. Dit jaar wordt de pilot voortgezet.

Tabel 5.5 Keuze voor richting in het vierde jaar

Keuze richting vierde jaar	in %	
	nu	vorig jaar
timmeren	59	52
metselen	15	7
schilderen	5	2
fijnhout	10	20
Bouwtechniekbreed	6	16
infra	1	*
Anders	4	3
Totaal	100	100

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

* Pilot is afgelopen jaar aan een beperkt aantal scholen gedraaid.

In de tabel zijn verschuivingen te zien in een toename van timmeren en metselen en een duidelijke afname van fijnhout en Bouwtechniekbreed. 97 procent weet al wat ze later willen worden. Veel genoemde beroepen zijn timmerman, metselaar, meubelmaker en in iets mindere mate hijskraanmachinist en schilder.

We hebben de leerlingen gevraagd hoe ze nu over werken en leren in de Bouwtechniek denken en hoe ze daar in het begin van het jaar over dachten. In tabel 5.6 zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 5.6 Waardering derdejaars over leren en werken in de Bouwtechniek

Waardering in %	begin derde jaar			eind derde jaar		
	jongens	meisje	totaal	jongens	meisje	totaal
zeer positief	18,5%	,0%	18,5%	18,5%	,4%	19,0%
positief	58,6%	,4%	59,1%	53,9%	,4%	54,3%
neutraal	20,7%	,4%	21,1%	23,3%	,0%	23,3%
negatief	,9%	,0%	,9%	2,2%	,0%	2,2%
zeer negatief	,4%	,0%	,4%	1,3%	,0%	1,3%
Totaal	99,1%	,9%	100,0%	99,1%	,9%	100,0%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

We hebben de tabel opgenomen om te laten zien dat er nauwelijks meisjes in de Bouwtechniek zitten. De percentages zijn bijna volledig aan de jongens toe te schrijven. De verschuivingen zijn niet enorm, nog steeds is 74 procent positief tot zeer positief over Bouwtechniek zij het dat dit percentage licht gedaald is ten opzichte van de waardering in het begin van het derde jaar. Over het algemeen zijn de ondervraagden iets negatiever geworden in hun waardering. Vorig jaar bleef het beeld stabiel gedurende het jaar.

Voorlichtingsproducten

Bij de tweedejaars leerlingen zagen we dat de bekendheid van de voorlichtingsproducten niet bijster groot is. Ook de derdejaars zijn gevraagd of ze de poster Spectaculaire Bouwtechniek kennen. 20 procent zegt de poster te kennen. Van de 20 procent die de poster wel kennen, geeft 96 procent een rapportcijfer. Hiervan waardeert een derde de poster met een zes en een derde geeft een zeven of hoger. Ook onder de derdejaars zien we dus weinig bekendheid met de poster, hoewel de waardering goed is. Aangezien hetzelfde zich bij de tweedejaars voordoet, is dit opmerkelijk te meer omdat deze resultaten niet door de docenten in Bouwtechniek worden herkend. Het kan ermee te maken hebben met het signaal dat we aan het begin van het rapport al hebben afgegeven namelijk dat de opmaak van de vragenlijsten voor de tweede-, derde- en vierdejaars niet uitblinkt in helderheid. Vaak wordt

gewerkt met pijltjes en verwijzingen waardoor de volgorde van de beantwoording niet altijd duidelijk is. dit pleit nog eens voor een heroriëntering op de vragenlijsten voor de volgende meting.

Vorig jaar bleek driekwart van de ondervraagde derdejaars de website www.vmbo-Bouwtechniek.nl niet te kennen. Ook nu blijkt 85 procent dit jaar de website nog niet te hebben bezocht. Het is niet zo dat de leerlingen geen interesse hebben in de site of dat ze geen internetaansluiting hebben, maar vaak weten ze het internetadres niet (45% geeft dit als antwoord). Ook hebben we gevraagd naar of de leerlingen op de hoogte waren met de website www.Bouwtechniekberoepen.nl. Ook hier zien we dat 85 procent nog nooit op de website had gekeken. Ook hier is niet het probleem het ontbreken van een internetaansluiting of gebrek aan interesse in Bouwtechniekberoepen, maar leerlingen zeggen het internetadres niet te kennen (45%). Op de vraag of de derdejaars voldoende voorlichting in de afgelopen twee jaar over de richting Bouwtechniek hebben gehad, zegt 70 procent ruim tot voldoende voorlichting te hebben gehad. Gezien het voorgaande is dit inconsistent, tenzij ook hier de opmaak van de vragenlijst roet in het eten gooit.

Verwachtingen

Slechts 20 procent zegt de cursus basisveiligheid te kennen. Dit percentage is niet verwonderlijk omdat het een nieuw product betreft. De cursus wordt goed gewaardeerd want 40 procent geeft een 7 en 30 procent een 8. De leerlingen die de kaderberoepsgerichte leerweg (kbl) volgen, kennen voor driekwart niet het digitale leermiddel het Bouwtechniekproces van het sportcomplex. De helft van degenen die het wel zeggen te kennen, weet nu beter wat ze met een kbl-opleiding kunnen.

Tabel 5.7 Verwachtingen keuze voor Bouwtechniek uitgekomen

Verwachtingen	in %
Het is zoals ik had verwacht	50
Zwaarder, moeilijker	11
Saaier	8
Leuker	15
Interessanter	9
Te weinig diepgang	6
School lijkt niet op Bouwtechniek	11
Anders	5

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Uit de tabel kunnen we zien dat de opleiding redelijk aan de verwachtingen van de leerlingen voldoet.

Van de ondervraagden zegt 70 procent graag eens een excursie bij een Bouwtechniekbedrijf te willen en 90 procent wil graag een gastles ontvangen verzorgd door een bedrijf. Stage lopen vindt 43 procent een goed idee. Gevraagd naar welk bedrijf de stage, excursie of gastles moet gaan verzorgen, komen zeer uiteenlopende antwoorden. Slechts 40 procent is al op excursie geweest en waarderen dit in overgrote meerderheid met een 7 of hoger. 70 procent heeft een gastles gehad en de waardering hiervoor ligt gelijk aan die van de excursie. Slechts vijf procent heeft dit jaar stage gelopen. Gemiddeld duurt de stage acht à negen dagen. Leerlingen zijn tevreden over de stage, want 40 procent waardeert deze met een 8 of hoger. Het logo is bij iets meer dan de helft van de ondervraagden bekend. Driekwart van de ondervraagden was 15 jaar en 99 procent is jongen. Het aantal meisjes is dus minimaal waardoor er met dit gegeven ook niet gerekend is.

Conclusies

Net als bij de tweedejaars, laten de derdejaars in hun keuze voor Bouwtechniek zich vooral leiden door waar hun interesse ligt, bij hen past en door het gegeven dat ze familie in de sector hebben.

Eenmaal gekozen voor Bouwtechniek gaan de leerlingen er vaak wel in verder. Leerlingen kiezen dit jaar meer voor timmeren en metselen ten koste van fijnhout en Bouwtechniekbreed. Ook hier weer opmerkelijk de totale onbekendheid van de voorlichtingsproducten. Ook het digitale leermiddel over het Bouwtechniekproces van een sportcomplex is nauwelijks bekend. Hetzelfde geldt voor het logo. Leerlingen willen graag meer weten over beroepen in de Bouwtechniek, hetzelfde geldt voor excursies en stages en gastlessen. De stages worden goed gewaardeerd. De opleiding voldoet behoorlijk aan de verwachtingen.

5.3 Peiling vierdejaars leerlingen vmbo

De vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek zijn voor hun examen bevraagd in maart. Deels sluiten de vragen aan bij die voor het tweede en derde jaar. In totaal zijn er 179 ingevulde formulieren geretourneerd. Dat is meer dan vorig jaar toen er 125 werden ontvangen. Dezelfde 30 scholen zijn benaderd.

Sectorkeuze

Op de vraag of Bouwtechniek de afdeling was die aan het begin van het vmbo de eerste keus was, antwoordt tweederde dat dit inderdaad het geval is. Van de eenderde die aanvankelijk een andere keuze had, ging voor tweederde de voorkeur uit naar een andere techniekrichting en bijna een kwart had voorkeur voor landbouw. Deze cijfers wijken niet heel erg af van vorig jaar, zij het dat er aanvankelijk meer interesse was voor zorg&welzijn en economie ten koste van landbouw.

In onderstaande tabel is te zien welke uitstroomrichting de leerlingen kiezen.

Tabel 5.8 Uitstroomrichting vierdejaars

Keuze differentiatie vierdejaars	in %	
	nu	vorig jaar
timmeren	54	71
metselen	14	6
schilderen	7	3
fijnhout	16	9
Bouwtechniekbreed	9	11
Totaal	100	100

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Tabel 5.9 laat zien dat de voorkeur voor timmeren fors daalt en metselen en fijnhout in de lift zitten. Op de vraag waarom gekozen is voor een bepaalde sector, antwoordt meer dan 60 procent interesse in de sector. Ongeveer een kwart noemt dat de richting het beste bij hen past en een vijfde noemt een goede kans op werk en dat ze zich er goed verder in kunnen ontwikkelen. Vergeleken met vorig jaar kunnen we stellen dat de interesse voor de sector een belangrijker argument is geworden. De verwachting zich goed te kunnen ontwikkelen en de kans op werk is daarmee iets afgenomen.

Voorlichtingsproducten

Van de ondervraagde vierdejaars geeft 63 procent aan praktische sectororiëntatie (PSO) in klas 1 of 2 te hebben gevolgd. Een vijfde weet niet meer of dat het geval was. Ongeveer eenzelfde percentage zegt in de eerste twee klassen voorlichting te hebben ontvangen over Bouwtechniek, een kwart zegt van niet. 55 procent zegt de voorlichting over Bouwtechniek voldoende te vinden tegen tien procent

die het als onvoldoende heeft ervaren. Op de vraag waarover ze dan meer informatie hadden willen hebben, heeft maar 12 procent gereageerd. De antwoorden lopen zeer uiteen.

In tabel 5.9 blijkt hoe de waardering is van de jongens en de meisjes over werken en leren in de Bouwtechniek aan het einde van het vierde jaar t.o.v. het begin van het derde jaar.

Tabel 5.9 Waardering vierdejaars over Bouwtechniek t.o.v. het derde jaar

Waardering in %	begin derde jaar			eind vierde jaar		
	jongen	meisje	totaal	jongen	meisje	totaal
zeer positief	22,0%	2,3%	24,3%	27,0%	,0%	27,0%
positief	42,4%	1,1%	43,5%	38,6%	2,9%	41,5%
neutraal	27,0%	,6%	27,6%	19,5%	1,1%	20,6%
negatief	1,7%	,0%	1,7%	8,0%	,0%	8,0%
zeer negatief	,6%	,0%	,6%	1,8%	,0%	1,8%
weet niet	2,3%	,0%	2,3%	1,1%	,0%	1,1%
Totaal	96,0%	4,0%	100,0%	96,0%	4,0%	100,0%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

We zien dat er in het vierde jaar nauwelijks meisjes zitten die voor Bouwtechniek kiezen, slechts 4 procent. De meisjes zijn wel positief, maar omdat het zeer kleine aantallen betreft, kunnen we hier geen conclusies aan verbinden. Het percentage jongens dat positief tot zeer positief over de Bouwtechniek is, is nauwelijks veranderd. De groep die neutraal was is wel afgenomen en de groep die nu negatief oordeelt, is toegenomen.

Van de ondervraagden zegt 30 procent de website van het Platform te hebben bezocht. Ruim een kwart heeft de website een of een enkele keer bezocht. Ruim een derde van de ondervraagden heeft het digitale Bouwtechniekproces van het sportcomplex gebruikt. Wel weet daarvan 70 procent nu beter welke kaderberoepen er zijn. Driekwart van de leerlingen herkent het logo. De groep heeft nu twee jaar de afdeling Bouwtechniek gevolgd. De vraag is gesteld of het is wat ze hadden verwacht. De uitkomsten zijn in tabel 5.10 te zien.

Tabel 5.10 Verwachtingen Bouwtechniek vierdejaars

Verwachtingen	in %
Zwaarder, moeilijker	11
Saaier	18
Leuker	19
Interessanter	8
Te weinig diepgang	10
School lijkt niet op Bouwtechniek	24
Anders	10
Totaal	100

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Van de ondervraagden zegt 70 procent dat er op school aandacht is besteed aan basisveiligheid. Een kleine 40 procent heeft dat gehad in de vorm een cursus VCA en bijna 20 procent heeft de cursus basisveiligheid van het Platform gevolgd.

Stage en verwachtingen

Inmiddels heeft van de vierdejaars bijna 100 procent stage gelopen. In het derde leerjaar heeft 87 procent stage gelopen en in het vierdejaar heeft 72 procent een stage gevolgd. Zowel in het derde als

in het vierde jaar liepen de meeste leerlingen twee weken stage. Over de stage zijn de ondervraagden positief, maar liefst 93 procent geeft aan de stage zeer tot redelijk leerzaam te vinden. Ruim driekwart van de ondervraagden zou opnieuw voor Bouwtechniek kiezen. Degene niet opnieuw voor Bouwtechniek zouden kiezen, geven uiteenlopende andere richtingen aan die ze dan wel zouden kiezen. De leerlingen voor het overgrote deel dat ze voldoende voorlichting hebben gehad over vervolgopleidingen. Bijna 60 procent wil verder in de Bouwtechniek. Daarvan zegt ruim de helft door te gaan in de bbl en ruim een kwart kiest voor de bol. Vijf procent weet het niet en de overige 17 procent heeft de vraag niet beantwoord. Meer dan de helft van de ondervraagden weet de naam van de opleiding die ze gaan volgen, voor welke functie ze worden opgeleid, welke functie ze uiteindelijk willen uitoefenen en bij welk bedrijf. Op de vraag wat ze denken te gaan verdienen als ze 20 jaar zijn, antwoordt ruim de helft € 1.250,- of minder netto per maand. 35 procent denkt tussen de € 1.250 en € 2.000 netto te gaan verdienen. De uitkomsten liggen overigens zeer gedifferentieerd: het laagste bedrag dat werd genoemd was € 20,- en het hoogste € 100.000.000,-.

De meeste ondervraagden zijn 16 jaar en een kleine driekwart spreekt de Nederlandse taal thuis. Maar hier hebben we al van gezegd met dit gegeven niets te doen aangezien leerlingen ook het Fries of een dialect op te geven. Er kan uit deze vraag niet gedestilleerd worden wie er allochtoon is en wie niet. Meisjes maken slechts voor vier procent deel uit van de populatie zodat deze groep te klein is om uitspraken over te doen.

Conclusies

Ook voor de vierdejaars geldt dat zij hun keuze voor de sector al aan het begin van het vmbo hebben gemaakt. De voorkeur voor de uitstroomrichting verschilt van de derdejaars omdat de vierdejaars meer hebben gekozen voor metselen en fijnhout en juist minder voor timmeren. Ook de vierdejaars kennen de voorlichtingsproducten slecht, maar dit kan dus te maken hebben met de opmaak van de vragenlijst. De stages krijgen een positieve beoordeling. Leerlingen hebben vaak geen idee wat ze gaan verdienen in de Bouwtechniek en roepen soms maar wat. Meisjes maken maar een zeer beperkt deel uit van de populatie.

6. Klanttevredenheidsonderzoek docenten en kenniscentra-medewerkers

In voorgaande jaren zijn de docenten vmbo Bouwtechniek en de kenniscentra-medewerkers van Savantis, SH&N en Fundeon gevraagd hun waardering te geven over de voorlichtingsproducten van het Platform. Dit jaar is er voor gekozen een klanttevredenheidsonderzoek onder docenten en kenniscentra-medewerkers te houden met het doel inzicht te krijgen in het gebruik en de waardering van de producten, maar ook in wat wordt gemist in de voorlichtingsproducten en -activiteiten. Het Platform wilde weten hoe de regionale bijeenkomsten en de landelijke dag wordt gewaardeerd en of de frequentie naar tevredenheid is, of docenten en kenniscentra-medewerkers bekend zijn met alle voorlichtingsproducten, in welke mate zij daarvan gebruik maken en hun mate van tevredenheid daarover en of er nog informatie wordt gemist. Docenten zijn ook gevraagd naar wat zij als voordelen van hun lidmaatschap zien. Ook is de vraag gesteld of een bijdrage aan de landelijke dag een bezwaar zou zijn en of ondervraagden zich (nog) kunnen vinden in de huidige naamgeving voor de afdeling. Ook dit onderzoek is uitgevoerd door de afdeling Marktinformatie van Fundeon die de vragenlijst in samenwerking met externe deskundige heeft ontwikkeld. Bij de aanmelding voor de landelijke dag op 3 juni moesten de docenten en kenniscentra-medewerkers eerst de vragenlijst invullen alvorens zich in te kunnen schrijven. In totaal zijn 123 ingevulde formulieren van de docenten ontvangen en 22 van de kenniscentra-medewerkers.

Verbreding in het onderwijs is een actueel issue. Zo is dit voorjaar een veldraadpleging gehouden onder vmbo 's op verzoek van het ministerie van OC&W waar ook het Platform aan heeft meegewerkt. De veldraadpleging is gehouden op de regionale bijeenkomsten van het Platform in maart. Inmiddels heeft Platform vmbo Bouwtechniek de resultaten bekend gemaakt aan de staatssecretaris. Centraal staat de vraag of vmbo 's naar verbreding dan wel naar versmalling toe moeten. Docenten Bouwtechniek geven aan weinig behoefte te hebben aan een stelselwijziging. Wel is er behoefte aan flexibiliteit en maatwerk voor de leerling en aan een betere aansluiting met het mbo.

6.1 Klanttevredenheidsonderzoek docenten

Bekendheid voorlichtingsproducten

Allereerst is de vraag gesteld of de docenten de toolkit Spectaculaire Bouwtechniek kennen met de voorlichtingsproducten. Ruim driekwart van de ondervraagden kent de toolkit. Iets meer dan 15 procent zegt het niet te kennen en 8 procent weet het niet. Vervolgens hebben we gevraagd of docenten de afzonderlijke producten kennen. Ongeveer 85 procent kent de poster Je-leert-het-op-het-vmbo, de leerling-folder Je-leert-het-gewoon-op-het-vmbo, Kies Kader voorlichtingsbox, game op de website en de brochure met algemene informatie over het Platform. Iets minder bekend zijn de ouderfolder Ze-leren-het-gewoon-op-het-vmbo, cd met korte game voor open dagen en het gekleurde t-shirt met het leerling-logo van het Platform. Deze hebben een bekendheid bij tweederde van de ondervraagden. Over de gekleurde t-shirts kan worden opgemerkt dat dit een nieuw product is dat het Platform nog verder onder de aandacht moet brengen.

Gebruik voorlichtingproducten

De doelgroep is ook gevraagd of zijzelf of hun collega's de producten gebruiken. Ongeveer driekwart gebruikt de poster en de leerlingfolder. Ruim de helft van de docenten geeft aan de ouderfolder, de Kies Kader voorlichtingsbox en de game op de website te gebruiken. Tweederde gebruikt de brochure met algemene informatie. De flyer ontdek wonen en de cd worden minder gebruikt eenderde tot 40 procent en slechts 17 procent gebruikt de gekleurde t-shirts.

Waardering voorlichtingsproducten

We hebben ook gevraagd naar de waardering van de voorlichtingsproducten. Deze keer niet door de docenten een rapportcijfer te laten geven, maar op een schaal van 1 tot 5 de mate van tevredenheid aan te geven. Tweederde van de docenten is tevreden tot zeer tevreden over de poster en over de ouderfolder is de helft tevreden tot zeer tevreden. De helft van de docenten is tevreden tot zeer tevreden over de Kies Kaderbox, eenvijfde is neutraal. Dezelfde uitkomsten zien we bij de game en de cd kent veel een relatief grote groep die een neutrale waardering geven, 30 procent is onbekend met het product. Gecorrigeerd met het percentage van de relatieve onbekendheid met het product, wordt de waardering hoger. De flyer *Ontdek Bouwtechnieken, wonen en interieur* is bij bijna de helft van de docenten niet bekend! De algemene folder daarentegen is wel goed bekend en wordt goed gewaardeerd. De t-shirts zijn eveneens niet erg bekend, maar dit heeft er naar alle waarschijnlijkheid mee te maken dat dit een nieuw product is dat nog niet ten volle gepromoot is.

De docenten zijn tevreden over de vormgeving en het kleurgebruik van de producten: driekwart is hierover tevreden. Over de inhoudelijke kwaliteit van de voorlichtingsproducten en op de vraag of de inhoud aansluit bij de actualiteit en het zich goed leent voor het geven van voorlichting, zijn de docenten voor 70 procent tevreden, eenvijfde is neutraal. Tweederde van de docenten vindt de producten gebruikersvriendelijk. We hebben de docenten gevraagd of zijn producten missen. Ruim de helft gaf aan dat dat niet het geval is, 15 procent geeft aan gadgets voor leerlingen te missen, informatie gericht op ouders en informatie over de aansluiting vmbo-mbo. Slechts twee personen gaven aan behoefte te hebben aan een voorlichtings (beroepen) dvd en een docent gaf aan een duidelijke poster te willen.

Regiobijeenkomsten

Deze zijn populair: maar liefst 94 procent van de ondervraagden komt een of twee maal jaarlijks op een bijeenkomst waarvan 86 procent twee keer. Dit is op zich geen verwonderlijk percentage aangezien de enquête is afgenomen bij de aanmelding van de landelijke dag.

Tabel 6.1 Stellingen regiobijeenkomsten

Wat vindt u van de regiobijeenkomsten?	helemaal oneens	oneens	neutraal	eens	helemaal eens
bevordert deskundigheid docenten	1%	3%	14%	45%	37%
biedt de gelegenheid andere collega's te ontmoeten	2%	1%	2%	28%	68%
bijeenkomsten zijn nuttig	1%	3%	2%	30%	63%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Uit de reacties op de stellingen kunnen we dat concluderen de doelgroep de bijeenkomsten nuttig vindt en graag gebruikt om collega's te ontmoeten. Gevraagd naar de mate van tevredenheid over de regiobijeenkomsten blijkt 90 procent van de respondenten tevreden te zijn over de bijeenkomsten zowel qua inhoud, frequentie en de locaties. Op de vraag wat men mist, komen de meest uiteenlopende antwoorden van Bier na afloop tot meer diepgang bij minder onderwerpen of hoe meer meisjes in de techniek te krijgen. Hier valt niet een clustering in te maken omdat de antwoorden te divers zijn. Om hier meer inzicht in te krijgen is het aan te bevelen bij een volgende meting de vraag meer voor te structureren.

Lidmaatschap Platform

We hebben de docenten gevraagd wat voor hen de belangrijkste reden is om lid te zijn van het Platform. Negentig procent of meer antwoordt dat de landelijke dag een belangrijke reden is, in aanraking komen met nieuwe ontwikkelingen, de nieuwsbrief, de landelijke versterking van de positie van het vmbo en het bestellen van gratis voorlichtingsproducten en het gebruik kunnen maken van de ondersteuning van het Platform. Tweederde van de ondervraagden noemt de digitale toetsenbank als reden om lid te worden van het Platform. Niemand weet nog andere voordelen aan te voeren.

Tabel 6.2 Reden lidmaatschap Platform vmbo Bouwtechniek

Reden lidmaatschap	in procenten
De regiobijeenkomsten zijn belangrijk	98%
De landelijke dag is belangrijk	97%
Maakt gebruik van ondersteuning bij producten	87%
Kom in aanraking met nieuwe ontwikkelingen	95%
Kom in aanraking met nieuwe producten Platform	99%
Kan gratis voorlichtingsproducten bestellen	87%
Ontvang de nieuwsbrief	94%
Maak gebruik van de digitale toetsenbank	66%
Belang landelijke versterking positie vmbo BT	97%
Gemiddelde	91%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

Landelijke dag

Maar liefst honderd(!) procent van de ondervraagde docenten geeft aan de landelijke dag te bezoeken vanwege het interessante programma. Ook goed scoort het-ontmoeten-van-collega's met 88 procent. Dat het leerzaam of gewoon leuk is, scoort wat minder hoog: beide ruim 60 procent. Aangezien alle ondervraagden de dag bezoeken, zijn er geen redenen genoemd om de dag niet te bezoeken. 98 procent zegt niet iets te missen op de landelijke dag. Verbetersuggesties worden door slechts twee van de 123 ondervraagden gegeven. We kunnen dus rustig stellen dat de doelgroep ronduit tevreden is over de landelijke dag. Op de vraag of respondenten nog steeds de landelijke dag zouden bezoeken als het entreegeld € 50,- zou bedragen, antwoordt 47 procent dat ze dat nog niet weten, ruim een vijfde zegt dat niet meer te doen en 30 procent zegt wel gewoon te blijven komen.

Naam afdeling Bouwtechniek

De docenten zijn ook gevraagd of zij het nodig vinden om een andere naam voor de afdeling Bouwtechniek te bedenken en zo ja, wat deze dan moet zijn. Om te beginnen gebruikt 85 procent van de scholen de naam afdeling Bouwtechniek. De 15 procent die een andere naam voert, noemt vooral de namen Bouwtechniekbreed, Bouwtechniek & hout, Bouwtechniek & wonen, Bouwtechnieken, wonen en interieur, houttechniek, techniekbreed, Bouwtechniek- en infratechniek, nu techniek breed, Gebouw & interieur en (heel hip) Design & Living. Toch vindt 80 procent de naam afdeling Bouwtechniek wel op zijn plaats. De 20 procent die een andere naam beter vinden, noemen daarvoor als reden: een beetje oubollig, dekt de lading niet (zit ook fijnhout in), te veel associatie met timmeren en metselen, ouderwets en zou een negatief imago hebben bij de ouders. 73 procent van de ondervraagden wil de naam handhaven, 27 procent wil wat anders. Wat men dan wil is deels al aangegeven bij de bezwaren tegen de naam. Het merendeel van de antwoorden heeft betrekking op: te ouderwets, trekt in de stad geen leerlingen, dekt de lading niet en sommige scholen hebben een specialisatie in bijvoorbeeld houttechniek. Reden om de naam te handhaven is de bekendheid, duidelijkheid en dat het past bij waar de afdeling voor staat.

In totaal heeft 40 procent van de docenten een suggestie voor een andere naam. De meest voorkomende zijn: Bouwtechniek all in, Bouwtechnieken, wonen en interieur, Bouwtechniek&fijnhout, Bouwtechniek&houttechniek, Bouwtechnieken&wonen, Bouwtechnieken&ontwerpen, Bouwtechnieken en interieur, Bouwtechniek&fijnhout, Bouwtechniek installatie en electro techniek, Bouwtechniek, interieur&design, Bouwtechniektotaal en Living&Design.

Conclusies

Een aantal voorlichtingsproducten zoals de poster, leerlingfolder, kies kaderbox, de game en de algemene brochure zijn goed bekend. De flyer is duidelijk minder bekend evenals de t-shirts. De docenten zijn tevreden over de producten ook in het gebruik en naar vorm en kleur en algehele kwaliteit. Er worden geen voorlichtingsproducten gemist. De regiobijeenkomsten en de landelijke dag zijn populair en worden trouw bezocht. Bij de invoering van entreegeld voor de landelijke dag zegt een vijfde niet te weten of ze dan nog komen, bijna de helft weet het nog niet. Een kwart van de ondervraagden heeft behoefte aan een andere naam. Als reden geeft men aan dat de naam Bouwtechniek de lading niet dekt of te ouderwets is.

6.2 Klanttevredenheidsonderzoek kenniscentra-medewerkers

Zoals gebruikelijk bij de vorige metingen, hebben we ook dit jaar de medewerkers van de betrokken kenniscentra Savantis, Stichting SH&M en Fundeon eveneens een vragenlijst voorgelegd bij de inschrijving voor de landelijke dag. Net als bij de docenten zijn we geïnteresseerd in wat men vindt van de voorlichtingsproducten en de bijeenkomsten van het Platform, maar ook waren we geïnteresseerd in welke mate zij betrokken zijn bij het vmbo. In totaal hebben 22 medewerkers (adviseurs en veelal communicatie adviseurs) de lijst ingevuld. De aantallen zijn dus klein, maar geven wel een indicatie.

Bezoek vmbo

Ruim 30 procent van de ondervraagden bezoekt het vmbo twee maal per jaar en eveneens 30 procent doet dat een maal per kwartaal. Bijna 20 procent komt een maal een vmbo binnen. De rest zegt dat dit niet bij hem/haar takenpakket hoort. Uit de enquête blijkt dat de medewerkers zich vooral met het vmbo bezig houden op het gebied van het geven van voorlichting aan de bovenbouw, het onderhouden van contacten met docenten Bouwtechniek, stages en leerwerktrajecten en de aansluiting vmbo-mbo. De medewerkers houden zich niet bezig met het geven van voorlichting aan de onderbouw, contacten met decanen, de directie en de inhoud van de opleiding. Slechts zeven medewerkers houden zich met andere zaken op het vmbo bezig zoals de communicatie, excursies en beroepenavonden/markten en eentje met beleidszaken.

Tabel 6.3 Mate van tevredenheid voorlichtingsproducten

Voorlichtingsproducten	heel ontevreden	ontevreden	neutraal	tevreden	heel tevreden	Ken ik niet
poster		9%	18%	46%	9%	18%
leerlingfolder		5%	23%	46%	14%	14%
ouderfolder		5%	14%	36%	9%	36%
Kies Kaderbox		9%	14%	50%	5%	23%
game website		9%	14%	32%	9%	36%
CD met game		9%	14%	23%	14%	41%
flyer voor TL leerlingen	5%	5%	14%	46%		32%
algemene brochure		5%	18%	55%		23%
gekleurde t-shirts		5%	9%	41%	9%	36%
Gemiddelde	1%	7%	15%	42%	8%	29%

Bron: 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek

In tabel 6.2 is te zien hoe tevreden de medewerkers kenniscentra zijn over de voorlichtingsproducten.

Twee zaken vallen op: de tevredenheid is gemiddeld 42 procent, niet echt hoog maar ook kent bijna 30 procent de producten niet. Aangezien de aantallen klein zijn, 30 procent zijn zeven ondervraagden, zijn hier niet zo veel conclusies aan te verbinden. Wellicht is de verklaring dat veel medewerkers ook niet direct veel met het vmbo te maken hebben en dus ook niet op de hoogte zijn van de producten. Toch valt hier natuurlijk wel een inhaalslag te maken. Ook is de ondervraagde medewerkers gevraagd hoe zij de producten qua uitvoering beoordelen. Zowel het kleurgebruik, de vormgeving, inhoudelijke kwaliteit, de gebruikersvriendelijkheid als de vraag of de producten goed aansluiten bij de actualiteit en zich goed lenen voor het geven van voorlichting, worden in grote mate neutraal tot tevreden beoordeeld. Dit kan ermee te maken hebben dat de producten geen grote bekendheid onder medewerkers genieten. Bijna 60 procent zegt geen informatie te missen. Vier medewerkers zeggen informatie voor de ouders te missen en een medewerker mist informatie over de kleine beroepen.

Bezoek regiobijeenkomsten

De helft van de respondenten bezoekt twee maal per jaar de regiobijeenkomsten. Bijna driekwart is tevreden over de bijeenkomsten in zijn algemeenheid. De helft is tevreden over de inhoud, 20 procent niet en nog eens 20 procent heeft geen mening. Wel is men in grote mate akkoord met de frequentie van de bijeenkomsten. Bijna tweederde is tevreden over de locaties van de bijeenkomsten.

Negen van de 22 medewerkers gaf aan een andere naam voor de afdeling Bouwtechniek te willen. Suggesties zijn: wonen, interieur en onderhoud, Bouwtechnieken, wonen en interieur, Bouwtechniek academie, Bouwtechniek en houttechnieken en afdeling wonen.

Conclusies

De medewerkers kenniscentra hebben op het vmbo vooral contacten met docenten Bouwtechniek en geven in de bovenbouw vooral voorlichting. De bekendheid van de voorlichtingsproducten onder deze groep is minder dan onder de docenten. Wel bezoeken ze de regiobijeenkomsten en zijn daarover tevreden.

7. Samenvatting en conclusies

In het algemeen kan worden gesteld dat het aantal leerlingen dat vmbo-onderwijs volgt, afneemt en dat het aantal leerlingen dat Bouwtechniek volgt, eveneens terug loopt. In het onderzochte jaar is in het gehele voortgezette onderwijs een daling van het aantal leerlingen waar te nemen. Binnen het vmbo is een trend waarneembaar dat leerlingen steeds meer richting de combinatiesectoren zoals Techniek&Dienstverlening of Technologie&Commercie gaan. Dit kan erop duiden dat leerlingen de keuze voor een bepaald beroep en sector uitstellen, maar ook dat onderwijsinstellingen steeds meer maatwerk aanbieden door een grotere variatie in opleidingsprogramma's. Het aanbod van opleidingen door scholen varieert zo van smal tot zeer breed. Deze trend zien we ook in het mbo waar de scholen toe willen naar domeinopleidingen in de eerste fase van de bol leerweg.

We kunnen stellen dat nog steeds het overgrote deel van de ondervraagde leerlingen voor een vervolgopleiding in de Bouwtechniek kiest. Of deze leerlingen daadwerkelijk dit jaar in een bbl-vervolgopleiding zullen instromen, is door de crisis onzekerder geworden. In tijden van economische recessie doet zich vaak een verschuiving van de bbl naar de bol voor omdat een bbl'er een arbeidsovereenkomst heeft en loon ontvangt en deze dus een arbeidsplaats bezet. Een bol'er loopt slechts een korte stage, ontvangt alleen een vergoeding en verdringt geen vaste kracht.

De keuze van jongens voor techniek in het algemeen neemt af, maar is het afgelopen jaar voor Bouwtechniek toegenomen. Veelal maken leerlingen de keuze voor Bouwtechniek al aan het begin van het vmbo. Die keuze wordt vooral bepaald door de eigen interesse, er goed in zijn en familie die in de sector werkzaam is. Gesprekken met ouders, kennissen of docenten bepalen nauwelijks de keuze van de leerlingen. Wel zijn de ouders van invloed als zij zelf bij de sector betrokken zijn. Jongens hebben een positiever beeld dan meisjes van Bouwtechniek. Dit is niet verrassend, maar helaas ook niet behulpzaam bij het streven naar meer vrouwen in de Bouwtechniek. Wat opvalt, is dat de voorlichtingsproducten slecht bekend zijn bij de leerlingen. Ook de moderne uitingen (game, website) kent men niet. Hetzelfde geldt voor het logo. De meest voor de hand liggende verklaring is dat de vragenlijsten niet uitblinken in duidelijkheid en logica. Leerlingen lezen dan vaak niet goed of begrijpen de vraag niet. Voor een volgende meting dient hier nog eens kritisch naar gekeken te worden. Leerlingen willen graag meer weten over beroepen in de Bouwtechniek, hetzelfde geldt voor excursies en stages en gastlessen. De stages worden goed gewaardeerd. De opleiding voldoet behoorlijk aan de verwachtingen.

Nieuw dit jaar was het klanttevredenheidsonderzoek onder docenten en kenniscentra-medewerkers. Deze zijn bevraagd op het gebruik en de waardering van de voorlichtingsproducten zoals de poster, leerlingfolder, Kies Kaderbox, de game en de algemene brochure, de flyer, t-shirts en de algemene brochure. De t-shirts zijn nieuw en minder bekend, ook de flyer scoort qua bekendheid iets minder. De overige voorlichtingsproducten zijn goed bekend en worden veel gebruikt en hoog gewaardeerd naar vorm- en kleurgebruik en algehele kwaliteit. Docenten zien veel voordelen in het lidmaatschap van het Platform vmbo Bouwtechniek. Zo vinden de ondervraagden de landelijke dag en de regiobijeenkomsten van groot belang, maar waardeert men ook de ondersteuning bij de nieuwe producten, het op deze manier in aanraking komen met nieuwe producten en het gratis kunnen bestellen van producten. Het lidmaatschap biedt de mogelijkheid de landelijke versterking van Bouwtechniek in het vmbo te bevorderen, zo vindt 97 procent. Er worden over het algemeen geen voorlichtingsproducten gemist. Als er entreegeld gevraagd zou worden voor de landelijke dag zegt eenvijfde niet te weten of ze dan nog komen, bijna de helft weet het nog niet. Slechts eenvijfde heeft behoefte aan een andere naam. Als reden wordt vaak gegeven dat Bouwtechniek niet de lading dekt of te ouderwets is.

Bronnen vmbo 3-meting 2009

- 3-meting Platform vmbo Bouwtechniek
- Klanttevredenheidsonderzoek onder docenten en medewerkers kenniscentra 2009
- Cfi-cijfers, definitieve telling peildatum 1 oktober 2008
- Jaarboek Onderwijs in cijfers 2009, CBS
- Statline, CBS
- <http://www.durvendelendoen.nl/vragen/VMBO-MBO-Arbeidsmarktgekwalificeerd-Assistent-AKA>